

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Історичний факультет
Кафедра соціології

Затверджено

На засіданні кафедри соціології
історичного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.)

Завідувач кафедри _____

д.с.н., проф. Пачковський Ю.Ф.

Силабус з навчальної дисципліни
«Соціологія емоцій»,
що викладається в межах ОПП Бізнес-соціологія, ОПП Прикладна
соціологія
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів
зі спеціальності 054 Соціологія

Львів 2024

Назва курсу	Соціологія емоцій
Адреса викладання курсу	м. Львів, Львівський національний університет імені Івана Франка, вул. Університетська 1, 79000
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Історичний факультет, кафедра соціології
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	05 Соціальні та поведінкові науки; 054 Соціологія
Викладачі курсу	Калиняк Орислава Теодорівна, к.соц. н., доцент кафедри соціології
Контактна інформація викладачів	Електронна адреса: oryslava.kalynyak@lnu.edu.ua Сторінка викладача: https://clio.lnu.edu.ua/employee/ben-o Місце знаходження: Львів, Львівський національний університет імені Івана Франка, вул. Університетська 1, ауд. 320
Консультації по курсу відбуваються	Консультації (офлайн або онлайн) в день проведення занять за попередньою домовленістю
Сторінка курсу	https://clio.lnu.edu.ua/course/sotsiolohiia-emotsiy
Інформація про курс	Дисципліна «Соціологія емоцій» є вибірковою навчальною дисципліною, розробленою для освітньо-професійних програм бакалаврського рівня «Прикладна соціологія», «Бізнес-соціологія» зі спеціальності 054 «Соціологія», яка викладається у 4 семестрі в обсязі 4 кредитів за Європейською Кредитною Трансферною Системою (ECTS).
Коротка анотація курсу	У ході навчальної дисципліни увагу потенційних слухачів буде сконцентровано на осмисленні емоцій у соціологічному дискурсі, зокрема, крізь призму розуміння специфіки емоційних процесів у межах різних соціальних груп (дітей, молоді та літніх людей, активних суспільних діячів та патерналістів, представників субкультур та маргінальних товариств тощо) та у контексті функціонування різних суспільних сфер (політики, бізнесу, культури, дозвілля тощо). Вивчення цієї навчальної дисципліни передбачає формування навик розпізнавання базових емоцій та управління цими емоціями на мікро-, мезо- та макрорівнях функціонування сучасного соціуму. Особливе місце серед пропонованих тем займає розуміння емоційного інтелекту та емоційної компетентності, зокрема, у контексті власного розвитку та у напрямку формування цих навик для інших.
Мета та цілі курсу	<i>Мета навчальної дисципліни</i> полягає у формуванні базових знань студентів про емоції та емоційні процеси у соціологічному контексті, а також розвиток навик розпізнавання ключових емоцій та управління цими емоціями на трьох рівнях функціонування суспільства (мікро-, мезо- та макро-).

	<p><i>Завдання навчальної дисципліни:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>теоретичне</u> – розглянути базові емоції, зокрема, їхній прояв та формування у соціологічному контексті; • <u>методологічне</u> – скерувати студентів до розуміння власних та чужих емоційних станів, а також до здатності управляти емоціями на різних рівнях функціонування суспільства; • <u>соціальне</u> – сприяти розвитку творчих і комунікативних здібностей у студентів шляхом застосування інтерактивних методів навчання, зокрема залучення їх до командної роботи, організацій презентацій, рольових ігор тощо.
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p style="text-align: center;">Основна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Белікова Ю.В. Концептуальні основи управління емоціями. <i>Український соціум</i>. 2015. №1. С.23-33. 2. Гоулман Д. <i>Емоційний інтелект</i>. Київ: Саморозвиток. 2018. 512 с. 3. Емоції. Основні ідеї з 12 книжок про те, як зрозуміти і прийняти себе, навчитися керувати емоціями. Харків: Моноліт. 2022. 240 с. 4. Злобіна О. Емоційні стани та перетини кількісного та якісного дослідження. <i>Соціальні виміри суспільства: зб.наук. праць</i>. К.: Інститут соціології НАНУ: Азбука. 2014. Вип. 8 (19). С. 379-390. 5. Злобіна О. Соціальні трансформації в емоційному вимірі: від методологічних питань до методичних рішень. <i>Вісник Харківського національного університету імені В.Н Каразіна</i>. 2016. Вип. 36. С. 28-35. 6. Іванова Т.В. Вивчення емоцій у соціології: еволюція поглядів. <i>SOCIOPROSTIR: міждисциплінарний збірник наукових праць з соціології та соціальної роботи</i>. №3. 2012. С. 14-19. 7. Муазі Д. <i>Геополітика емоцій</i>. К.: Брайт букс. 2018. 84 с. <p style="text-align: center;">Додаткова</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Белікова Ю.В. «Емоційна логіка»: гендерна специфіка соціальної дії. <i>Український соціум</i>. 2011. № 3(38). С.31-38. 2. Белікова Ю.В. Емоції і почуття: соціологічний аналіз. Типізація групових емоцій. <i>Вісн. Одеського нац. ун-ту. Вип. Соціологія, політичні науки</i>, Одеса, 2011. С. 168–173. 3. Бригадир М.Б. Особливості появи та відчуття емоції страху в сучасному суспільстві. <i>Науковий вісник ХНУ. Серія: Психологічні науки</i>. 2018. Том 1. № 2. С. 20-24.

4. Друкер П.Ф. *Виклики для менеджменту XXI століття* / пер. з англ. Т. Літенської. К.: Видавнича група КМ-БУКС. 2018. 256 с.
5. Злобіна О. Емоційна складова суспільних перетворень (на прикладі Майдану). *Соціальні виміри суспільства: зб.наук. праць*. К.: Інститут соціології НАНУ: Азбука. 2014. Вип. 6 (17). С. 314-326.
6. Злобіна О. Ланцюги розчарувань: сучасні тренди емоційних трансформацій в українському суспільстві. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2017. Вип. 4. С.37-52.
7. Макарова О.П., Червоний П.Д. Основні концепції емоцій та їхня роль у соціалізації під час трудової діяльності особистості. *Габітус*. 2024. Вип. 58. С. 65-68.
8. Макеєв С.О., Коваліско Н.В. Емоції у сприйнятті соціальної нерівності. *Вісник Львівського університету. Серія соціологічна*. Вип. 14. 2020. С. 16-28.
9. Орос О.Б. Злість як емоційний компонент ситуацій насильства. *Габітус*. 2022. Випуск 33. С.28-33.
10. Самопочуття українців під час війни: емоції, очікування, особистий досвід. <https://dif.org.ua/article/samopochuttya-ukraintsiv-pid-chas-viyeni-emotsii-ochikuvannya-osobistiy-dosvid-opituvannya-u-zakhidnikh-ta-tsentralnikh-regionakh>
11. Станчишин В. *Емоційні гойдалки війни. Роздуми психотерапевта про війну*. К.: Віхола. 2024. 312 с.

Інтернет-джерела

1. Аналітичний центр Cedos. URL: <https://cedos.org.ua/>
2. Вісник Львівського університету Серія соціологічна. URL: <http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/sociology>
3. Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Соціальні комунікації». URL: <https://periodicals.karazin.ua/sc>
4. Дослідницька агенція «ФАМА». URL: <https://fama.agency/>
5. Збірник наукових праць «Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики». URL: <http://soctech-journal.kpu.zp.ua/>
6. Інститут соціології НАН України. URL: <https://i-soc.com.ua/>
7. Київський міжнародний інститут соціології. URL: <https://www.kiis.com.ua/>
8. Науковий журнал «Соціологія: теорія, методи, маркетинг». URL: <http://stmm.in.ua/>
9. Науковий журнал «Український соціум». URL: <https://ukr-socium.org.ua/uk/>
10. Науковий журнал з соціології та психології «Габітус».

	<p>URL: http://habitus.od.ua/</p> <p>11. Незалежний дослідницький цент «Соціоінформ». URL: https://socioinform.com/</p> <p>12. Публікації викладачів кафедри соціології ЛНУ імені Івана Франка URL: https://clio.lnu.edu.ua/department/sotsiologiji</p> <p>13. Соціологічна асоціація України. URL: https://sau.in.ua/</p> <p>14. Соціологічна група «Рейтинг». URL: https://ratinggroup.ua/</p> <p>15. Український центр економічних та політичних досліджень ім. О. Разумкова. URL: https://razumkov.org.ua/</p> <p>16. Фонд Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва. URL: https://dif.org.ua/</p> <p>17. Центр стратегічного планування і розвитку Львова «Інститут міста». URL: https://city-institute.org/</p>
Обсяг курсу	Загальний обсяг 120 академічних годин, з них 64 години аудиторних занять (32 години лекцій, 32 години практичних занять, 56 годин самостійної роботи)
Очікувані результати навчання	<p>У результаті успішного проходження курсу студент(ка) буде:</p> <p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • базові соціологічні концепції вивчення емоцій; • класифікації емоцій та суміжних до них категорій; • специфіку управління емоціями на різних рівнях функціонування суспільства; • особливості формування та вимірювання емоційного інтелекту та емоційної компетентності; <p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • розпізнавати власні емоції та емоції інших людей; • пояснити різні прояви емоцій у форматі мікро-, мезо-та макрорівнів сучасного суспільства; • толерантно ставитися до емоційного багатоманіття; • розвивати власний емоційний інтелект та емоційний інтелект інших людей.
Ключові слова	Емоції, емоційні стани, прояв емоцій, «нормативні» та «ненормативні» емоції, управління емоціями, емоційний інтелект, емоційна компетентність.
Формат курсу	Очний
Теми	Детально див. Додаток «Схему курсу»**
Підсумковий контроль	Залік в кінці семестру
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань таких

	навчальних дисциплін, як «Вступ до спеціальності», «Соціологія малих груп», «Соціологія менеджменту», «Соціологія конфлікту», достатніх для сприйняття категоріального апарату навчальної дисципліни.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватись під час викладання курсу	лекції-дискусії, інтерактивні семінарські заняття практично орієнтованого характеру, індивідуальна, групова та командна робота в рамках семінарських занять, самостійна робота, індивідуальні та командні завдання
Необхідне обладнання	комп'ютери з доступом до Інтернету, мультимедійний проектор
Критерії оцінювання	<p>Оцінювання проводиться за 100 бальною шкалою: 100 балів – робота під час семестру. За роботу в семестрі бали нараховуються за таким співвідношенням:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) участь у практичних заняттях (30 балів); 2) індивідуальне завдання – оцінка власного емоційного інтелекту (30 балів); 3) командне завдання – оцінка емоційного інтелекту певної соціальної групи (40 балів). <p>Підсумкова максимальна кількість балів – 100.</p> <p><u>Принципи оцінювання роботи студентів на семінарських заняттях.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Якщо студент чи студентка максимально активно бере участь у занятті, то отримує «3» бали. Посередня активність оцінюватиметься «2» балами, мінімальна – «1» балом. • Позначення «0» виставляється за відмову від участі у запропонованих видах робіт, за непідготовленість або через відсутність на занятті без поважної причини. • Зважаючи на індивідуальні особливості кожного студента чи студентки, а також на специфіку зовнішніх обставин (пов'язаних здебільшого з умовами війни), максимальні 30 балів можна отримати, взявши максимально активну участь у 10 заняттях. Якщо студент надає перевагу посередній активності на заняттях, то для отримання максимальних 30 балів кількість результативних занять має бути більшою. • В кінці семестру всі бали, отримані на семінарських заняттях, будуть додані; сума балів відповідатиме оцінці студента/ки за роботу на заняттях (максимум – 30 балів). <p>Студент/ка може отримати <u>додаткові бали</u>, доповнюючи формальну освіту неформальним/інформальним навчанням, яке</p>

	<p>стосується тематики навчальної дисципліни «Соціологія емоцій». Зокрема, додаткові бали можуть бути нараховані за один із перелічених видів діяльності:</p> <ul style="list-style-type: none"> • написання і публікацію наукових тез (10 балів (підстава для отримання балів – <i>публікація</i>)), • виступ на наукових конференціях (10 балів (підстава для отримання балів – <i>програма конференції</i>)), • участь у тренінгах, семінарах чи інших заходах, які пов’язані з тематикою емоцій у соціологічному контексті (10 балів (підстава для отримання балів – <i>сертифікат</i>)). <p>Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається «Положенням про забезпечення академічної доброчесності у Львівському національному університеті імені Івана Франка» http://lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/06/reg_academic_virtue.pdf</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенні курсу.

Додаток. Схема курсу «Соціологія емоцій»

Тиж. / год	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література / Ресурси в інтернеті	Завдання, год.	Термін виконання
1/ 7,5 год.	<p><u>Тема 1.</u> <i>Емоції: означення, класифікації. Емоції на мікро-, мезо- та макрорівнях. Базові категорії та поняття.</i></p>	<p>Лекція (інтерактивне заняття, дискусії) – 2 год.;</p> <p>Семінарське заняття (інтерактивне заняття практично орієнтованого характеру, групова робота, самостійна робота) – 2 год.</p>	<p>Базова: 1, 3, 6, 7 Додаткова: 2, 3, 9 Інформаційні ресурси: 2, 3, 5, 6, 8, 9, 10, 12</p>	<p>Самостійна робота – 3,5 год. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання літератури</p>	1-й тиждень
2/ 7,5 год.	<p><u>Тема 2.</u> <i>Соціологія емоцій як галузева дисципліна. Основні теорії та концепції емоцій у соціології. Методологічні особливості осмислення емоцій.</i></p>	<p>Лекція (інтерактивне заняття, дискусії) – 2 год.;</p> <p>Семінарське заняття (інтерактивне заняття практично орієнтованого характеру, групова робота, самостійна робота) – 2 год.</p>	<p>Базова: 1, 5 Додаткова: 2, 3, 9 Інформаційні ресурси: 2, 3, 5, 6, 8, 9, 10, 12</p>	<p>Самостійна робота – 3,5 год. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання літератури</p>	2-й тиждень

<p>3/ 7,5 год.</p>	<p>Тема 3. <i>Методичні особливості вивчення емоцій.</i> <i>Якісні дослідження емоцій.</i> <i>Кількісні дослідження емоцій.</i></p>	<p>Лекція (інтерактивне заняття, дискусії) – 2 год.;</p> <p>Семінарське заняття (інтерактивне заняття практично орієнтованого характеру, групова робота, самостійна робота) – 2 год.</p>	<p>Базова: 1, 4, 5 Додаткова: 2, 3, 9, 10 Інформаційні ресурси: 1-17</p>	<p>Самостійна робота – 3,5 год. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання літератури</p>	<p>3-й тиждень</p>
<p>4-5/ 15 год.</p>	<p>Тема 4. <i>Розпізнавання емоцій.</i> <i>Елементи емоцій.</i> <i>Оцінка емоцій.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Когнітивна оцінка емоційних процесів. • Тілесні характеристики емоційних станів. • Мотивація до прояву емоцій. • Експресія (міміка, голос) емоційного стану. • Відчуття як суб'єктивне переживання емоційного стану. 	<p>Лекція (інтерактивне заняття, дискусії) – 4 год.;</p> <p>Семінарське заняття (інтерактивне заняття практично орієнтованого характеру, групова робота, самостійна робота) – 4 год.</p>	<p>Базова: 1-7 Додаткова: 2, 3, 9, 10, 11 Інформаційні ресурси: 1-17</p>	<p>Самостійна робота – 7 год. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання літератури</p>	<p>4-5-й тижні</p>
<p>6/ 7,5 год.</p>	<p>Тема 5. <i>Прояв емоцій.</i> <i>Відмінності на особистісному рівні.</i></p>	<p>Лекція (інтерактивне заняття, дискусії) – 2 год.;</p> <p>Семінарське заняття</p>	<p>Базова: 3, 4, 5 Додаткова: 3, 9, 11 Інформаційні ресурси: 1-17</p>	<p>Самостійна робота – 3,5 год. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання</p>	<p>6-й тиждень</p>

		(інтерактивне заняття практично орієнтованого характеру, групова робота, самостійна робота) – 2 год.		літератури	
7/ 7,5 год.	<u>Тема 6.</u> <i>Прояв емоцій. Відмінності різних суспільних груп.</i>	Лекція (інтерактивне заняття, дискусії) – 2 год.; Семінарське заняття (інтерактивне заняття практично орієнтованого характеру, групова робота, самостійна робота) – 2 год.	Базова: 3, 4, 5 Додаткова: 1, 2, 7, 8, 10, 11 Інформаційні ресурси: 1-17	Самостійна робота – 3,5 год. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання літератури	7-й тиждень
8/ 7,5 год.	<u>Тема 7.</u> <i>Прояв емоцій. Специфіка різних сфер функціонування суспільства.</i>	Лекція (інтерактивне заняття, дискусії) – 2 год.; Семінарське заняття (інтерактивне заняття практично орієнтованого характеру, групова робота, самостійна робота)	Базова: 4, 5, 7 Додаткова: 1, 5, 7, 8, 10, 11 Інформаційні ресурси: 1-17	Самостійна робота – 3,5 год. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання літератури	8-й тиждень

		– 2 год.			
9-10/ 15 год.	<u>Тема 8.</u> (Не)сприйняття емоцій. Нормування емоцій («нормативні емоції») та емоції поза суспільним визнанням («ненормативні емоції»). Толерантність до емоційного різноманіття.	Лекція (інтерактивне заняття, дискусії) – 4 год.; Семінарське заняття (інтерактивне заняття практично орієнтованого характеру, групова робота, самостійна робота) – 4 год.	Базова: 1-7 Додаткова: 1-11 Інформаційні ресурси: 2, 3, 5, 6, 8, 9, 10, 12	Самостійна робота – 7 год. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання літератури	9-10-й тижні
11/ 7,5 год.	<u>Тема 9.</u> Формування емоцій. Управління власними емоціями.	Лекція (інтерактивне заняття, дискусії) – 2 год.; Семінарське заняття (інтерактивне заняття практично орієнтованого характеру, групова робота, самостійна робота) – 2 год.	Базова: 1, 2, 3 Додаткова: 4, 7, 11 Інформаційні ресурси: 1-17	Самостійна робота – 3,5 год. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання літератури	11-й тиждень
12/ 7,5 год.	<u>Тема 10.</u> Формування емоцій. Управління емоціями в групі чи організації. Роль менеджера та лідера.	Лекція (інтерактивне заняття, дискусії) – 2 год.; Семінарське заняття	Базова: 1, 2, 3 Додаткова: 1, 4 Інформаційні ресурси: 1-17	Самостійна робота – 3,5 год. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання	12-й тиждень

		(інтерактивне заняття практично орієнтованого характеру, групова робота, самостійна робота) – 2 год.		літератури	
13/ 7,5 год.	<u>Тема 11.</u> <i>Формування емоцій. Управління емоціями у соціумі. Маніпулятивні впливи.</i>	Лекція (інтерактивне заняття, дискусії) – 2 год.; Семінарське заняття (інтерактивне заняття практично орієнтованого характеру, групова робота, самостійна робота) – 2 год.	Базова: 1, 2, 7 Додаткова: 3, 4, 5, 6, 8, 10 Інформаційні ресурси: 1-17	Самостійна робота – 3,5 год. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання літератури	13-й тиждень
14-16/ 22,5 год.	<u>Тема 12.</u> <i>Емоційний інтелект. Емоційна компетентність.</i> <ul style="list-style-type: none"> • Формування та розвиток ЕІ. • Ознаки та компоненти ЕІ. Вимірювання ЕІ. • Низький та високий ЕІ. • Формування та вимірювання власного ЕІ. • Формування та вимірювання ЕІ іншого. 	Лекція (інтерактивне заняття, дискусії) – 6 год.; Семінарське заняття (інтерактивне заняття практично орієнтованого характеру, групова робота, самостійна робота,	Базова: 1, 2, 3 Додаткова: 1-11 Інформаційні ресурси: 1-17	Самостійна робота – 10,5 год. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання літератури, виконання індивідуального та командного завдання	14-16-й тиждень

	Презентації індивідуального та командного завдань	індивідуальні та командні завдання) – 6 год.			
Разом 120 год.		64 год.		56 год.	